

Konference o budoucnosti Evropy

NÁVRH SOUHRNNÉ ZPRÁVY

Pracovní skupina pro digitální transformaci, které předsedaly paní Elina Valtonenová, vnitrostátní parlamenty (Finsko)/ paní Riina Sikkutová, vnitrostátní parlamenty (Estonsko)

Pátek 25. března 2022, 9:00–11:30 a 14:00–16:00

1. Úvodní slovo předsedkyně

Předsedkyně vysvětlila, že účelem schůze je projednat a rozpracovat každý z pěti návrhů, které obsahují obecný cíl a doprovodná konkrétní opatření a které byly rozeslány před schůzí. Tyto návrhy vycházely především z doporučení evropských a vnitrostátních panelových diskusí občanů; zohledněny byly rovněž myšlenky z mnohojazyčné digitální platformy, předchozí diskuse v pracovní skupině a na plenárním zasedání konference. Předsedkyně informovala o tom, že revidované znění návrhů bude připraveno na základě diskusí v pracovní skupině a na plenárním zasedání, aby ji pracovní skupina mohla během dvou týdnů dále projednat.

2. Vystoupení mluvčího

Mluvčí občanů stručně představil pět návrhů, které se týkaly čtyř okruhů témat, jimiž se zabývá činnost pracovní skupiny pro digitální transformaci, a to: I Přístup k digitální infrastruktuře (1 návrh), II Digitální dovednosti, které posilují postavení lidí (1 návrh), III Bezpečná a důvěryhodná digitální společnost (2 návrhy) a IV Digitální inovace pro posílení hospodářství (1 návrh). Navrhl, aby každé konkrétní navrhované opatření bylo odkazováno na příslušné doporučení občanů, z něhož bylo odvozeno, neboť to není vždy jasné.

3. Prezentace a diskuse o předlohách návrhů za účelem předložení návrhů na plenárním zasedání dne 26. března

V následující diskusi se těmto návrhům dostalo celkové podpory, přičemž bylo předloženo mnoho návrhů na jejich další rozpracování. Několik členů zdůraznilo, že tragické události na Ukrajině posílily význam otázek, jimiž se dnes Evropa zabývá.

Návrh 1 – Přístup k internetu a k digitálním službám / svrchovanost digitální infrastruktury EU

V rámci diskuse byly projednány tyto otázky a byly předloženy návrhy:

- Měl by být doplněn odkaz na digitální infrastrukturu jako zásadní faktor umožňující využívání **elektrických a autonomních vozidel** a měl by být zajištěn soulad s prací v jiných pracovních skupinách.
- Byl učiněn odkaz na navrhované **prohlášení o evropských digitálních právech a zásadách** a na program politiky digitální dekády. Byl zdůrazněn význam nezbytného přístupu ke konektivitě

a zpracování údajů pro nový typ digitální „společnosti bez vzdálenosti“, v níž mohou občané pracovat a studovat a společensky komunikovat kdekoli.

- Byla zdůrazněna potřeba zajistit **přístup k infrastruktuře potřebné k výrobě digitálních produktů**, jako jsou výpočetní technika, mikroprocesory, uchovávání údajů a mobilita dat. Digitální autonomie neznamená uzavřenou společnost, ale spíše demokratickou kontrolu nad digitálními nástroji, která je nezávislá na těch částech světa, které nesdílejí evropské hodnoty.
- Bylo navrženo použít v tomto návrhu pojem „**digitální suverenita**“ namísto výrazu „samostatnost“ nebo „nezávislost“.
- Důraz by měl být kladen na investice do **evropských technologií** s cílem posílit evropské technologické odvětví a jeho konkurenceschopnost.
- Bylo navrženo doplnit do zvláštního opatření 1 odkazy na „**udržitelnost**“ infrastruktury.
- Návrh by měl rovněž zahrnovat aspekt „**dostupnosti**“ přístupu k internetu.
- Bylo navrženo změnit pořadí opatření (1, 2, 6, 5, 7, 4).
- Bylo třeba upřesnit znění konkrétního opatření č. 2, pokud jde o odstranění digitální propasti, a to jak pokud jde o **podmínky v různých členských státech**, tak mezi **městskými a venkovskými oblastmi**, kde bylo financování nejvíce zapotřebí.
- Ve vztahu ke konkrétnímu opatření č. 3 týkajícímu se využití účelového financování byly vyjádřeny různé názory. Zatímco některé navrhly konkrétnější znění, celkově se mělo za to, že se jedná o obecnou zásadu, která se vztahuje na všechny návrhy v každém případě a nepřináší přidanou hodnotu; více se vyslovilo pro to, aby byl zrušen nebo aby byl někde obecný.
- Byla podána žádost o objasnění přesného významu a rozsahu konkrétního opatření č. 6. Předsedkyně uvedla příklad: chceme-li založit podnik a jednat s orgány, může se tak učinit digitálně a zlepšit tento proces.
- Bylo navrženo zajistit, aby se návrh vztahoval nejen na právo na přístup, ale také na záruku skutečného přístupu k digitální infrastruktuře. Objevila se otázka, zda by měl být zahrnut i přístup ke cloudovým službám.
- Ve zvláštním opatření č. 4 bylo rovněž navrženo zvážit **koncentraci údajů a informační monopoly**.
- Zahrnout do návrhu rovný přístup a rozšířit specifické opatření č. 5 tak, aby zahrnovalo širší okruh zranitelných osob, a posílit specifické opatření č. 6, aby bylo inkluzivnější, zejména pro obtížně dosažitelné segmenty společnosti.
- Zmínit úlohu regionů, např. ve vztahu k financování, a zabránit závislosti na nedemokratických zemích, které nerespektují evropské hodnoty a lidská práva. Odkaz na účast občanů na rozhodovacím procesu na regionální, vnitrostátní a evropské úrovni.
- Uveden odkaz na zásadu **roamingu za domácích podmínek** u poplatků za mezinárodní roaming.
- Zásadní význam mělo také zajištění bezpečného a uživatelsky vstřícného přístupu občanů k veřejným službám online, což bylo nyní jasně zdůrazněno potřebami mnoha uprchlíků z války na Ukrajině.

Návrh 2 – Zajistit, aby všichni občané EU mohli mít prospěch z digitalizace a posílit je nezbytnými digitálními dovednostmi a příležitostmi

V rámci diskuse byly projednány tyto otázky a byly předloženy návrhy:

- Je nezbytné zabývat se lidským rozměrem digitalizace a upřednostnit rozvoj **digitálních dovedností**.
- Konkrétněji zmínit **stávající nástroje** zaměřené na zlepšení vzdělávání a odborné přípravy v oblasti dovedností a navázat na ně. Vyjasnit, na jaká opatření, na něž se vztahuje konkrétní opatření 5, **již byla na úrovni EU provedena**, aby se zabránilo zdvojení činností.
- Zahrnout odkaz na potřebu dodržovat **práva pracovníků platforem** a povinnosti platforem jako zaměstnavatelů, jakož i povinnost informovat pracovníky a konzultovat s nimi před zavedením digitálních technologií, které mají dopad na jejich pracovní podmínky.
- Uvedte odkaz na zajištění přístupu k menšinovým jazykům (mateřský jazyk 10 % občanů EU není úředním jazykem EU).
- Klást důraz na **posílení digitálních kompetencí a dovedností pro malé a střední podniky** s cílem pomoci jim vstoupit do digitálního věku. Odkaz na nedávné návrhy týkající se mikrokreditů. Návrh na seskupení opatření 1 a 5.
- Vyjasnit, že digitální vzdělávání a odborná příprava by měly být slučitelné se **zdravým rozvojem zranitelných skupin**, zejména dětí (zvláštní opatření 1). Konkrétně řešit rozdíly mezi ženami a muži v návrhu. Uznat přístup k internetu za lidské právo.
- Rozšířit odkazy na potřeby **zranitelných skupin**, včetně např. uprchlíků. Zdůraznit význam odborné přípravy učitelů a orgánů veřejné správy.
- Vyjasnit význam odkazu na certifikaci EU ve školách.
- Odkazy na starší osoby by mohly být sloučeny do jediného zvláštního opatření, aby se jim dostalo většího významu, a mohly by zahrnovat odkaz na všechny kategorie zranitelných osob.

Návrh 3 – Posílit kybernetickou bezpečnost, řešit nezákonný obsah a kybernetickou trestnou činnost a řešit dezinformace

V rámci diskuse byly projednány tyto otázky a byly předloženy návrhy:

- Vyjasnit **úlohu a kapacity Europolu/Evropského centra pro boj proti kyberkriminalitě** (uvedené ve zvláštním opatření 1).
- Je třeba dále posílit evropské orgány, např. agenturu ENISA, s cílem chránit občany před kybernetickými útoky. Přejít od **reaktivního k proaktivnímu přístupu**.
- Vztah mezi občany a sociálními médii byl považován za zásadní pro to, aby se zabránilo tomu, že vnímání reality ze strany lidí bude zkresleno propagandou a **dezinformacemi**, a zároveň bude zachována otevřenost společnosti a její demokratické hodnoty. Byly zmíněny návrhy týkající se aktu o digitálních službách a aktu o digitálních trzích, které se zabývají povinnostmi velmi velkých platforem.
- Pokud jde o konkrétní opatření č. 4 a 5, byla vznesena otázka, zda bylo rozumné očekávat, že algoritmy lze spolehnout při hodnocení důvěryhodnosti informací nebo že platforma může spolehlivě ohodnotit jiné zdroje informací bez zkreslení nebo cenzury?
- Je důležité zachovat **přístup zaměřený na člověka**, který lidem ponechá konečnou kontrolu nad rozhodovacími procesy zahrnujícími algoritmy.
- Doplnit odkazy na vymáhání sankcí (specifické opatření 2), nenávistné verbální projevy (specifická opatření 3 a 4). Zdůrazňuje úlohu zvyšování povědomí a koordinace při řešení

dezinformací spíše než spoléhání se na platformy a algoritmy při hodnocení důvěryhodnosti informačních zdrojů.

- Vzhledem k **ruskému útoku na Ukrajinu** nebo nedávným útokům na systémy zdravotní péče bylo nutné se více zaměřit na **kybernetickou obranu**. Evropa by měla investovat do své vlastní infrastruktury, včetně **digitální obrany**, s cílem chránit před nezákonnými útoky a obsahem. Konkrétní opatření by se měla **zaměřit na lepší provádění stávajících právních předpisů**, neboť některé návrhy jsou již zakotveny v právu EU.
- Zahrnout odkaz na **místní a regionální střediska a orgány kybernetické bezpečnosti** a jejich úlohu.
- Návrh by se měl zabývat používáním dat a algoritmů, které ohrožují základní práva pracovníků.
- Doplnit odkaz na potřebu zabránit negativním dopadům (včetně dopadů na zdraví) invazivních digitálních kontrol a kontrol na pracovišti a vyžadovat kolektivní smlouvu a/nebo informovaný souhlas pracovníků. Používání algoritmů k rozhodování o otázkách zaměstnanosti by nemělo ohrožovat práva pracovníků.

Návrh 4 – Lepší informovanost a účinnější provádění a prosazování stávajících pravidel pro ochranu údajů (GDPR)

V rámci diskuse byly projednány tyto otázky a byly předloženy návrhy:

- Důrazná doporučení, že obecné nařízení o ochraně osobních údajů/informovaný souhlas by měly být lépe vysvětleny, napsány **srozumitelněji** a dále harmonizovány v celé EU.
- Připomínka, že většina opatření se vztahuje ke **stávajícím právním závazkům** a že **důraz na provádění a prosazování** by měl být posílen.
- Měl by být stanoven konkrétní časový rámec, po jehož uplynutí jsou osobní údaje vymazány.
- Vyjasnit odkaz na „povinné kurzy“ ve zvláštním opatření 3.
- Pokud jde o konkrétní opatření č. 8, byla nutná opatrnost, aby se zajistilo, že uvedené **náklady na certifikaci souladu s obecným nařízením o ochraně osobních údajů** neovlivní **malé a střední podniky** z trhu a omezí výběr pro spotřebitele.
- Pokud jde o konkrétní opatření č. 9, bylo třeba vyjasnit úlohu navrhované nezávislé celoevropské agentury vzhledem ke **stávajícím funkcím evropského inspektora ochrany údajů a vnitrostátních agentur** v této oblasti.
- Odkaz na „omezení činnosti společností“ ve zvláštním opatření č. 9 vyžadoval další vyjasnění.

Návrh 5 – Opatření v oblasti digitalizace, která posilují hospodářství/přístup zaměřený na člověka

V rámci diskuse byly projednány tyto otázky a byly předloženy návrhy:

- Pokud chceme, aby Evropa byla **světovým lídrem v oblasti digitální konektivity, sociální odpovědnosti a udržitelnosti z hospodářského a sociálního hlediska** a aby dosáhla našich cílů Zelené dohody, bylo třeba vyjádřit v návrhu 5 **ambicióznější přístup**.
- Zahrnout potřebu ergonomického vybavení pro práci na dálku.
- Je třeba posílit význam lidského dohledu nad rozhodovacími procesy týkajícími se umělé inteligence.

- Doplnit odkaz na zásadu „**na prvním místě v digitální oblasti**“ jako na celounijní zásadu. Srovnávací přehled v konkrétním opatření č. 4 by mohl být rozšířen o veřejné služby v EU, nikoli pouze o podniky.
- Odkaz na **evropskou digitální identitu** ve zvláštním opatření č. 8 by měl být v seznamu zvláštních opatření zvýšen.
- Ve zvláštním opatření č. 5 odkázat na stávající centra pro digitální inovace a na integraci dalších sítí s nimi s cílem posílit dosah pro malé a střední podniky.
- Digitalizace postupů, které malým a středním podnikům pomáhají podnikat v EU, a podpora začínajících podniků při snižování technologických závislostí.
- V názvu návrhu **zdůrazňovat spravedlnost**, např. posílit hospodářství spravedlivým způsobem. Ve zvláštním opatření č. 2 se odkazuje na sociální odpovědnost a „**právo odpojit se**“. Uvést zákaz sociálního hodnocení jako v zákoně o umělé inteligenci. Doplnit odkaz na zachování dostupnosti informací v analogové podobě, pokud to občané stále potřebují.
- V souvislosti s dezinformacemi by měly být zmíněny **škody způsobené falešnými přezkumy a hodnoceními na sociálních médiích**. Je třeba zvážit zavedení evropského platebního systému na podporu digitálních inovací a růstu.
- Pokud jde o zvláštní opatření č. 7, měl by být **ve vzdělávání a odborné přípravě používán software s otevřeným zdrojovým kódem**, aby se usnadnil hladký přechod do pracovního prostředí.
- Doplnit odkazy na spravedlivé zdanění digitální ekonomiky v celé EU, **zvláštní financování softwaru s otevřeným zdrojovým kódem** a regulaci s cílem řešit nejistotu pracovních míst pracovníků platforem a jejich nedostatečnou sociální ochranu.
- Stejně záruky bezpečnosti a soukromí, které potvrzují evropské hodnoty způsobem zaměřeným na člověka, by měly platit i v digitálním světě jako v hmotném světě. V této souvislosti byl velmi důležitý návrh na aktualizaci evropského rámce pro digitální identitu.

Na závěr diskuse se předsedkyně dotázala, zda členové chtějí řešit vnímaný nedostatek ambicí doplněním krátkého textu do dokumentu, který formuluje vizi Evropy jako digitální společnosti na základě přístupu zaměřeného na člověka a usilujících o to, být světovým lídrem v digitálním věku. Rovněž se dotázala, zda se členové shodli na tom, že by se dokument měl zabývat situací na Ukrajině a že je třeba se více zaměřit na kybernetickou obranu a ochranu před dezinformacemi. Oba tyto návrhy účastníků zasedání získaly širokou podporu. Zejména bylo uznáno, že události posledního měsíce na Ukrajině nelze ignorovat a že je zapotřebí jasného prohlášení, zejména s ohledem na dopad těchto událostí na Evropu jako celek. Zvláštní pozornost je třeba věnovat tomu, jak řešit dlouhodobé důsledky zabavení osobních informací v ozbrojeném konfliktu a nelegitimní využívání těchto údajů v budoucnu. Jednalo se o problém, který bude přetrvávat i po skončení nepřátelských akcí.

4. Závěrečné slovo předsedkyně

Předsedkyně vysvětlila, že hlavní rysy návrhů a jejich konkrétní opatření budou představeny na plenárním zasedání následujícího dne. Bude připraven revidovaný návrh návrhů, který bude odrážet podněty ze schůze a který bude během dvou týdnů dále projednán na příští schůzi pracovní skupiny.